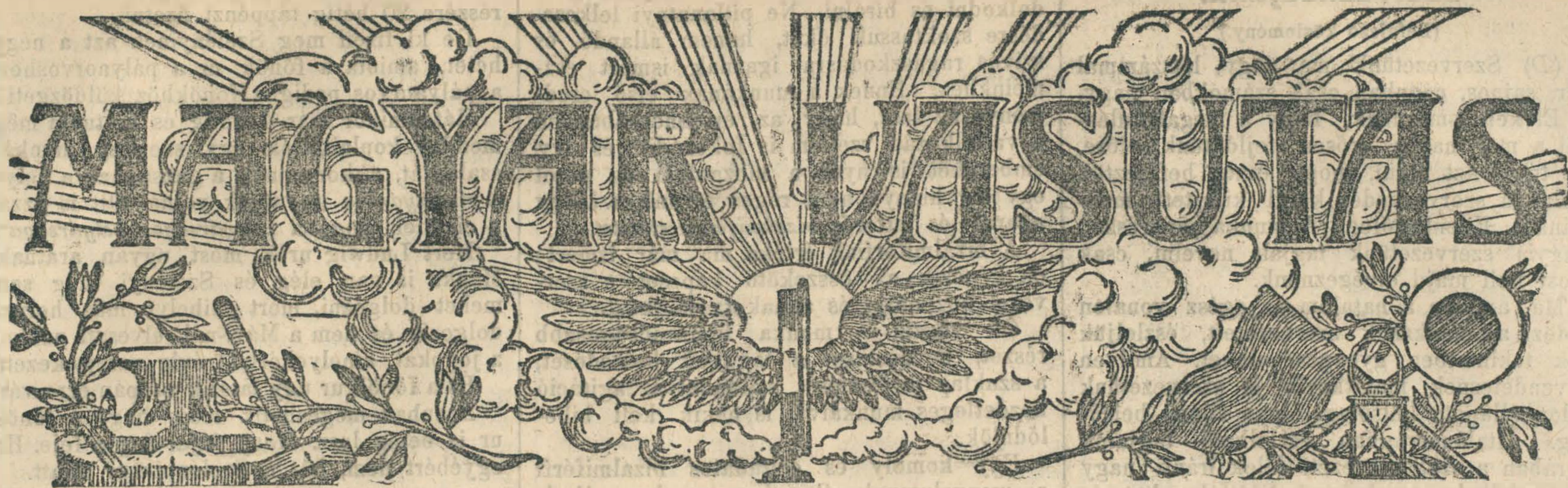

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Dembinszky-utca 6. sz., I. em. 16,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 30 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — .20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

A munkástársakhoz!

Szerényi József államtitkár a nála járó pályamunkás-küldöttség előtt azt a kijelentést tette, hogy a vasuti munkásság a bevásárlási könyvecskéket meg fogja kapni.

Az annak idején ezzel kapcsolatosan említett egyéb kedvezmények, amelyek a munkásság régi óhaját képezték, a megvalósulás stádiumában vannak.

A hozzánk forduló kérdéseire csak azzal felelhetünk: legyenek türelemmel. Ma még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezt illetőleg pozitívumokkal szolgálhassunk.

Mihelyest a Hivatalos Lap az idevonatkozó rendeleteket közölni fogja, mi is tudtára adjuk azt munkástársainknak.

A szerkesztőség.

Valljunk szint!

Ezzel a címmel irt a „Felsőmagyarországi Hírlap“, Buza Barna, kormánypárti képviselő saját házi lapja vezércikkét. Ebben a vezércikkben szólítják fel a sátorlaj-ujhelyi vasutasokat, hogy valljanak szint. Ebben a cikkben cirógatják, dédelgetik most egyszerre a vasuti munkásokat a jó urak, kérdvén tőlük, hogy mik is ők tulajdonképpen: hazafiak vagy nemzetköziek? Mert Buza Barnának azt mondják, ha hazafiak, akkor nem lehetnek a Vasuti Munkások Országos Szövetségének tagjai, ha pedig nemzetköziek, akkor meg nem lehetnek a sátorlajaujhelyi gyártelepi dal-, zene- és önképzőkörnek a tagjai. Engedjék meg Buza Barnának, hogy mielőtt leköznök maguknak az így aposztrofált munkásoknak a válaszát, elmondhassuk mi is a mi magunk szerény nézetét.

Sem a gyártelepi önképzőkör, sem a Vasuti Munkások Országos Szövetsége nem politizálhat. A vasuti munkások mindkettőnek tagjai lehetnek. Az elsőnek azért, mert ott akarják önképzés által azt pótolni, amit a társadalom hibájából zsenge gyerek korukban meg nem tanulhattak. Ez az egyesület Buza Barnának szerint hazafias alapon áll. Emelett a V. M. O. Sz. sátorlajaujhelyi csoportjának is tagjai lehetnek. Sőt kell is, hogy tagjai legyenek. Ennek keretében szerezhetik meg a gazdasági jólétet. Ennek keretében vívhatják ki a munkaidőrovidítést, hogy annál több szabad idővel rendelkezhessenek az önképzőkör számára.

A szövetségről azt állítják Buza urék, hogy nemzetközi. Hát Buza urék, az önök osztályuralmon lévő pajtásaik nem nemzetköziek? Önök nem tarthatják összeegyeztethetőnek, hogy az a vasuti munkás, mert nemzetközi, az önképzőkör tagja is lehessen? Hát mért lehetnek önök magyar honatják, tizenhárompróbas, minden hájjal megkent hazafiak, a külföldi vállalatok részvényesei, igazgatói? Hát mért nem kérdezik meg

Kossuth Ferencet, hogy lehet a magyar kereskedelemügyi miniszter az osztrák légszergyár igazgatója? Hát mért nem kérdezik meg önök azokat, akiknek kegyeiben sütkéreznek? Mért üldözik ki éhbérrel a magyar munkást és hozzák be helyükbe az oláhot, a ruthént, a kulit? Hát mért nem kérdezik meg önök a saját lapjuk kiadóját, hogy hazafi létere mért közöl bécsi hírdetéseket?

Megmondjuk mi! Azért, mert az önök hazafisága álhazafiság. Önök csak pénzért hazafiak és ha nem pénzért, akkor érdekből. Amiként érdekük, hogy a vasuti munkások tovább is az önök igavonói legyenek.

Kazinczy, a nagy magyar író volt olyan hazafi mint Buza Barnának. Oly időben hirdette a magyarságot, amidőn az ezt hirdetőkre szenvedés várt, míg ma a hazafiságot üzletszerűen hirdetőknél csengő jutalom jár.

Ez a Kazinczy mondotta, hogy nem az az igaz hazafi, aki a haza nevét öröklendőrként az ajakán hordja. És méltóztassék a „Felsőmagyarországi Hírlap“ bubánatos hazafiainak meggyőződve lenni, hogy minden nemzetközisége mellett az ujhelyi, de meg az egész ország vasutas munkásai is vannak olyan hazafiak, mint Buza Barnának!

Csodálatos, hogy most egyszerre oly figyelmesek Buza urék a vasuti munkásokkal szemben. De hol volt Buza ur, amikor röviddel ezelőtt a parlament kapuit döntgetve, jog és kenyér után kiáltottak? Akkor nem akarta tudni, hogy a vasutas nyomorog és most csodálkozik, hogy nemzetközi.

Vajjon olyan bűn a nemzetköziség? Az a cylinder, amelyben Buza urék sétálgatnak, nem nemzetközi? Az emberek életmódja, szokásaik nem nemzetköziek? Az a dal, az a zene, amelyet az ujhelyi önképzőkör is ápol, dédelget és fejleszt, nem nemzetközi? A magyar csárdást nem éppen úgy ismerik az összes nemzetek, mint mi a német valcert, a cseh polkát, a francia kankánt?

Hát a magyar írók: Petőfi, Arany, Jókai nem nemzetköziek? Van-e művelt nyelv és nemzet, amely őket ne ismerné, amiként mi is ismerjük Homért, Cicerot, Shakespearet, Zolát stb. A művészet nem-e nemzetközi? A telefon, a távirda, sőt maga a vasút nem nemzetközi? A kegyelmes urak szalonkocsijai ráillenek a világ bármely sinpárjára. Még a sinek távolsága is nemzetközi és a sok nemzetköziség között éppen csak a munkás ne legyen nemzetközi?

Éppen csak a munkásra fogják rá, hogy bahaaruló, ha nemzetközi. A tőke munkásnyuzása is nemzetközi. A hatalmas vasutvállalatok igazgatói és birtokosai faj- és nemzetiségi különbségük dacára is tudnak árulni egy gyékényen.

Csak a vasutas munkásnak akarnák megtiltani, hogy baráti jobbot nyújtson a magyar vasutas annak a német, tót, vagy bármilyen nemzetiségű vasutasnak, aki maga

is proletár, akit éppen úgy elnyomnak, mint jó magát.

A vasutas proletár nemzetközisége abban áll, hogy azt hangoztatja, hogy az ő szívéhez közelebb áll az az idegen ajku munkás, aki maga is elnyomott, mint a magyar főurak, meg Buza Barnának.

Az ujhelyi vasutasok pedig nyugodt lélekkel maradhatnak mind a két egyesület tagjai. Ha az egyesületen kívül módjukban lesz majd idővel az ország ügyeibe beleszólani, akkor ők is fognak politizálni. De hogy az egyesületekben nem politizálnak, arra bizonyosság Buzának állítása, hogy két-szintiek. De tessék elhinni, hogy ha politizálni akarnának, akkor az önképzőkör is már régen, ahogy önök mondják: szociáldemokrata alapon állana.

Egy bizonyos azonban, hogy az önképzőkörbe hamarabb fog bevonulni a modern korszellem, mintsem Buza uréknak kedves volna. De az is bizonyos, hogy a sátorlajaujhelyi munkások szint vallottak.

Beismerik, hogy ők is, miként a világ összes proletárjai, nemzetköziek. De nem pirulva vallják ezt be, miként Buza Barnának képzelik, hanem büszkén, emelt fővel, dagadó kebellet és érces hangon kiáltják: Világ proletárjai egyesüljetek!

*

Nyílt levél

a „Felsőmagyarországi Hírlap“ szerkesztőségéhez.

A t. szerkesztőség lapja 57-ik számában a gyártelepi munkásságot hívja fel szint vallani.

Mindezideig nem tapasztaltuk, hogy a helyi sajtó foglalkozott volna velünk.

A mostani cikk is igen különös módon emlékezik meg rólunk. A mi hazafiságunk is lesz még olyan, mint a cikkíró uré, aki valószínűleg csak azt ismeri el hazafinak, aki az ő politikai pártjához tartozik. Sem a gyártelepi egyesület, sem a „Vasuti Munkások Országos Szövetsége“-nek alapszabályai nem engedik meg a politizálást. Az első egyesület alapszabályai világosan kimondják, hogy pártszínezetű ünnepségeken az egyesület testületileg részt nem vehet. Számtalan esetben tudnánk felhozni a múltból, hogy az önképzőkör égisze alatt a sátorlajaujhelyi vasuti munkások még március idusát sem ünnepelhették. A gyártelepi önképzőkörnek mi nagyobb részt alapító tagjai vagyunk. Ma sem térünk el az egyesület céljától és őszinte, becsületes tagjai leszünk ezentúl is.

Mi megtudjuk azt is mutatni, hogy hazafiak tudunk lenni, ahol ez indokolt. Ne siránkozzék a cikkíró, hogy mivé lettünk. Az okokat pedig tessék a kormányzati rendszerben keresni.

Sopánkodás helyett inkább mondaná meg a cikkíró ur, hol és mikor észlelt a vasuti munkások szövetségében hazafiatlan irányt.

De ne mérje a hazafiságot az előkelő körök talmi hazafiságának hamis mérlegével.

Mi szint vallunk. Sem a gyártelepi dal-, zene- és önképzőkör, sem pedig a vasuti munkások országos szövetsége nem nemzetköziek.

De ki tilthatja meg, hogy a vasuti munkások nem pirulva, hanem nyíltan vallják be, hogy mint szervezett munkások a magánéletben, az egyesületek kivételével, ahol a párthoz tartozzanak, a melyiktől a leghatékossabb támogatást remélhetik?

Kelt Sátorlajaujhelyen, 1907 július 21-én.

A sátorlajaujhelyi szervezett vasuti munkások,

Szervezkedjünk.

(Befejező közlemény.)

(D) Szervezetünk ma nagy létszámmal bír, sajnos, azonban csak számokban nagy.

El kell ismernünk, hogy a megalakulástól a mai napig erősen fejlődünk előre, de téves azt hinni, hogy ezzel befejeztük volna a szervezkedés körül kifejtett munkánkat. Ellenkezőleg. A munka javarészt, vagyis szervezetünk tagjait nevelni, csak most kell majd elvégeznünk.

Ma, amidőn a hatalom az egész vonalon üldözi a munkások szervezetét, észleljük sok tekintetben gyengeségeinket. Amilyen örvendésnek mutatkozik is szervezetünk jelen állapota külsőleg, olyan silány belsőleg. Általánosságban észlelhető tagjaink sorában a szakszervezeti célok iránti nagy közömbösség, amely csak bénítólag hat és megnehezíti a szervezés munkáját. Ezt tapasztaljuk különösen a jelenben, amidőn nem is annyira arról lehet szó, hogy támadólag lépünk fel, mindinkább védelmi álláspontba helyezkedve, megvédeni mindazt, ami már megvan.

Foglalkozni kellene állandóan azzal a kérdéssel, vajjon ezzel a közömbösséggel hogyan lehetne megküzdeni nemcsak azoknál, kik még távol állanak tőlünk, hanem azoknál is, kik már tagjai szervezetünknek, de — érdeklődés hiányában — válságos pillanatban rájuk számítani nem lehet. A vasutasoknak nagyrésze nagyon is szomorú viszonyok közepette nevelkedett fel és ha figyelembe vesszük a szellemi képesség alacsony színvonalát, amely a nehéz, egyhangú és túlhoszu munka- és szolgálati idő miatt nem képződhetik, továbbá, hogy a vallási és ferde politikai eszmék az ember gondolkodására benyomást gyakorolnak, csak érthetővé válik az agitáció munkájának nehézsége.

Ha sikeres munkát akarunk végezni, szükséges első sorban tagjainkat az élet sivár és mindennapos szűkeségéből kiragadni, őket szabad idejükben oktatni, nevelni. Amit az állam tudatosan megvon tőlünk, t. i. hogy az élet és a társadalmi problémák körül felmerülő kérdésekkel tisztában legyünk, azt pótolni kell szak- és társadalmi kérdéseket érintő előadások és felolvasások megtartásával.

Ez talán a legnehezebb, de a leghálásabb munka. El sem képzelhető egy tömegnek irányítása, amely sem önmagával, még kevésbé a szervezeti célokkal tisztában nincs. De a tapasztalat igazolja azt is, hogy a küzdelemre nem nevelt tagok hamar visszaesnek és a szervezet keretén kívül maradnak. Megkönnyíti azonban a szervezkedés munkálatait, ha értelmes és intelligens tagjaink vannak.

„A tudás hatalom”, mondotta Liebknecht, a németországi munkásmozgalom e kiváló előharcosa, bizonyára az ember szellemi képzettségének nagy és kiható erejére célozva, amely mindent, ami szép és nemes, alkotni tud.

Az előadások hallgatása felébreszti az emberben a tudásvágyat; kutat és elmélkedik, tehát éleslátása fokozódik. Nehéz és fáradságos munka ez, de nem szabad csüggedni, mert az eredmény nem fog elmaradni. Öntudatos és saját eszükkel gondolkodni tudó tagokat nyerünk, akik adott alkalomkor a legmesszebbmenő áldozatkészségtől sem riadnak vissza.

Azonban valamely rendszert is kell bevezetnünk, nehogy olyasmit találjunk fel, ami a tagok előtt ismeretlen, hanem kezdetben alkalmazkodva az értelmi felfogásukhoz, őket a közelebbiről érdeklő tárgyakról kell felvilágosítanunk. Képtelenséggel ne hitegessünk és túlzásokba ne bocsátkozzunk, mert a csalódás könnyen bomlasztja az egyetértést. Szükséges még többször nyilvános gyűléseken a politikai eseményekkel is foglalkozni és az uralkodó rendszer ferdeségeit ostromozni.

Szóval, szünet nélkül fel kell ébreszteni tagjainkban az érdeklődést a kitűzött célok

iránt s meg kell tanítani őket helyesen gondolkodni és bírálni. Ne pillanatnyi lelkesedésre szoktassuk őket, hanem állandó és szívs ragaszkodásra igaznak ismert eszméinkhez. Ennek a munkának első eredménye az lesz, hogy az értelmesebbekben a vállalkozási szellem is fokozódik és így embereket is nyer a mozgalom és pótol egy oly hiányt, amit régen érzünk, t. i. egy akarat- és tetterős *bizalmiférfi* testületet.

A bizalmiférfiak értéke ma már ismert; ők képezik az összekötő kapcsot a szervezet központja és annak tagjai közt.

Ők végzik a munka legfáradtságosabb részét, nevezetesen a tagdíjak beszédését, a szaklap terjesztését, valamint az agitáció kezdetleges munkáival is nekik kell bibeledniük.

Egy komoly és céltudatos bizalmiférfi a mozgalomnak ékessége, amelyen által-szűrődnek a szervezetnek viszontagságai s a bizalmiférfi kötelességtudásától és lelkiismeretességétől függ a mozgalom erejének növekedése avagy csökkenése is.

De a jövőre való tekintettel ugyanis, amidőn kilátás van arra nézve, hogy szövetségünkkel a Máv. intézményében készülő üldöztetések ellen sikra szállni öhajjunk s amidőn szövetségünket, valószínűleg azon a címen, hogy meg nem engedett eszközökkel védekezünk, feloszlatnák — fogjuk csak érezni a bizalmiférfiak intézményének áldásos voltát. Amidőn a törvényes keret megszűnt, amelyben kielégítést nyert mindaz, ami a létfontartáshoz szükséges, a bizalmiférfiakkal együtt kell majd módját keresnünk annak, hogy milyenek legyenek eszközeink a felülről jövő csapásokkal szemben.

Egyelőre azonban használjuk fel az időt és készítsük elő munkátestvéreinket a harcra, mutassunk rá a készülő merényletre, amely a pragmatikának életbeléptetése alkalomával a vasutasok nagy összességét éri. Az ellentállásnak szervezési formáit és a sajtó értékéről a legközelebb beszélünk.

SZEMLE.

Beteg? Nem beteg?

Gál Adolf aszodi pályaorvos ur azt mondja, hogy Szelényi János, aki a központi szertárnál 11 éve alkalmazásban áll, hogy már nem beteg. De azt is mondja, sőt írásban is adta, hogy könnyebb munkára alkalmazható.

A központi szertár főnöke, Ludwig Tivadar ur, ezzel szemben azt állítja, hogy Szelényi beteg, ergo „nem használhatja” és felmondás nélkül elbocsátotta. Szelényi az ősszel vagy 2 hónapig, júniusban 20 napig volt beteg.

Ludwig ur az elbocsátást „hosszas betegséggel” indokolta.

Hát most a következőket kérjük Ludwig urtól:

Micsoda ön? Szertárfőnök vagy pálya-orvos?

Ha szertárfőnök, vajjon összeegyeztethetőnek tartja-e a lelkiismeretével, hogy Szelényit, aki 11 éve robotol a Máv.-nál, úgy röviden az utcára teszi, mert beteg volt.

Ha pedig pályaorvosnak véli magát és nem állítja Szelényit munkába, mert őszintén Szelényi beteg, akkor miért tagadja meg Szelényitől a betegbárca?

Ludwig ur, tessék idefigyelni! Szelényit csak akkor lehet elbocsátani, ha a 20 heti betegeskedési ideje lejárt. Szelényi azonban ez izben csupán három hétig volt beteg. Sőt minden a munkából elbocsátott munkás igényt tarthat a távozást követő 6 héten belül betegségyezésre.

Igy szólnak az alapszabályok, amelyeket azonban Ludwig ur úgy módosít, ahogy neki tetszik.

Mostan még csak arra vagyunk kíváncsiak, mikor fogják a másik *Ludwighék* Szelényi kérvényét elintézni?

Mert valahogy el kell intézni az ügyet. Ha nem beteg Szelényi, akkor tessék mun-

kába állítani. Ha pedig beteg, akkor tessék részére 20 hétig táppénzt fizetni.

De ki fizeti meg Szelényinek azt a négy hetet, amióta a főnök ur a pályaorvoshoz, a pályaorvos pedig a főnökhöz küldözgeti?

Hát amikor már 4 hétig és ki tudja még meddig koplaltatják egy szegény munkás családját, akkor ennek a gazságnak a helye a *sinbetyárság* rovatunk volna. Ott is azzal a címmel, hogy a „*betyárságok betyársága*”.

Mert Ludwig urék most ugyan aratnak. Munka is van elég és Szelényi még sem mehet dolgozni, mert mihelyt más helyen dolgozik és nem a Máv.-nál, elveszti azokat a jogokat, amelyekért 11 évig verejtékezett.

És a főnök ur úgy látszik csupán erre vár.

Azonban megeshetik még, hogy a főnök ur is beteg lesz. Hogy fájni fog a feje. Ha egyébként nem, hát a Szelényi-ügy miatt.

Magyarnak Pécs, Kossuthnak... Bécs.

A Népszavából vesszük át a következő érdekes hírt:

Ugy-e bár, tisztelt koalíciós polgártársak, méltóztatnak tudni, hogy a jelentéktelen Kossuth Lajos nagy fiának nincs fontosabb, szentebb, magasztosabb dolga, mint a hazai ipar pártolása? Ugy-e bár, méltóztatnak ezt tudni? Meg azt is, hogy ő nagyméltósága a hazai iparfejlesztés céljaira körülbelül száz millió koronát markolt ki az állam pénztárából. Nos, miután önkö mindezeket tudják, szíveskedjenek azt is tudomásul venni, hogy ő nagyméltósága a gyakorlatban hogyan fejleszti a hazai ipart.

Vannak szép hazánkban iparágak, amelyek már nem szorulnak fejlesztésre, mert a maguk ember-ségéből jutottak annyira, hogy megállhatnak a maguk lábukon, sőt a külfölddel is versenyezhetnek. Ilyen egyebek közt bőriparunk és különösen bórdíszműiparunk. Nos hát, a kereskedelmi miniszterium élén álló v. b. t. tanácsos urnak módjában állott a magyar bórdíszműipart — nem ugyan támogatni, hanem tisztességes megrendeléssel ellátni. Ugyanis az államvasuti szabad- és kedvezményjegyes arképes igazolványokhoz szükséges börtárcákból kellett néhány százezer darabot megrendelnie.

Nos és mit gondolnak önök, tisztelt koalíciós polgártársak, mit csinált a v. b. t. tanácsos ur ő excellenciája? Hát persze, önök kitalálták. Megrendelte a börtárcákat; vagy pontosabban szólva, jóváhagyta azoknak megrendelését 3212. szám alatt. És a tárcák megérkeztek őt őridi ládában. Bizony, az ilyen megrendelés jócskán lendít az iparon. De mit gondolnak, tisztelt polgártársak, kitől rendelte meg a nagy Kossuth az őt ládányi árut? Nos, szent Sztérányi Józsefre esküszünk, ezt önök sohasem fogják kitalálni. Hát Denk Agoston gyáros urtól rendelte meg, aki nem lakik sem Budapesten, sem Szegeden, de még Pécsen sem, hanem... Bécsben. Hát így pártolja Kossuth Ferenc a hazai ipart. Magyarnak Pécs, Kossuthnak... Bécs!

A mohács—pécsi vasut

munkásai már több ízben kérték helyzetük javítását. Egy évi „tanulmányozás” után most azután felolvastak a mohács—pécsi vasut műhelymunkásai előtt egy „*vdlaszt*” az emlékiratukra.

Bárha felolvasták, mégis zár alatt tartják, nehogy a szószerinti szöveggel is megismerkedhessünk.

A válaszirat lényege különben az, hogy elismeri az igazgatóság azt, hogy a pécsi drága életviszonyok mellett megélni a műhelymunkások csekély keresetükből igen nehezen tudhatnak.

Helyzetükön javítandó, hajlandó az igazgatóság oly módon segíteni, hogy a pécsi műhelyt áthelyezi Mohácsra, mert ott olcsóbb a megélhetés.

Cifra okoskodás!

Olyan mint az egyszeri emberé: „*Találtam egy gombot, varratok hozzá egy kabátot.*”

Thaly igazgató ur is így tesz. Inkább átcipelte az egész műhelyt szőröstől-bőröstől Pécsről Mohácsra, semhogy bérjavítást adjon.

A munkások azonban tisztában vannak, hogy ez csak ijesztgetés, de ha az igazgatóság mindenáron ezt akarja, ám legyen, mennek ők Mohácsra is, bárha tudják, hogy ott a megélhetés drágább mint Pécsen. Drágább azért, mert nincs olyan forgalmi összeköttetése mint Pécsnek, meg Pécsen nagyobb lévén a konkurrencia, az árak is olcsóbbak. Ezt Thaly ur is tudja és így

látnivaló, hogy az egész áthelyezési indítvány csupán csak megfélemlítés akar lenni.

A munkások elmennek Mohácsra is, ha kell, de ott is magasabb bért követelnek.

Ezt pedig jó lesz Thaly urnak megadni mielőbb.

Mert méltóztatik emlékezni a Déli vasútra, a Szamosvölgyi vasútra, ugyebár?

Eppen ezért ne tessék hinni, hogy az ön munkáját majd a pécsi Máv. műhely végzi el. A pécsi Máv. műhely közel 400 munkása egytől-egyig szervezett. Ezek nem tesznek önnek semmiféle szívesseget.

Jó lesz tehát sürgősen béremelést adni, mert megeshetik, hogy még az államosításon kívül még egy nagy ügyet kell megoldania Thaly urnak: a munkásai ügyét. Azokét a munkásokét, akik böcs válasza után méltán kérdezhetik Thaly urtól: „Bácsi, maga nem mohácsi?”

Mi lesz a télen?

Méltán vethetjük már fel azt a kérdést, hogy mi lesz a télen, ha már most nem kapni tüzelőt. Szólnokon a vasuti munkások már most érzik a jövő téli fa- és szénmizéria nyomasztó voltát.

Az elmúlt tél jelenségei már mostan, nyár derekán, mutatkoznak.

Tavaly télen a tüzelő árát a munkások mindenütt előre befizették a főnökségek pénztárába és tüzelőt nem volt képes a Máv. ennek ellenében szolgáltatni.

Ily módon, miután a tüzelőre szánt pénze az illető munkásoknak a Máv.-nál bent hevert, nem voltak abban a helyzetben, hogy tüzelőszükségletüket tüzetekben szerezhessék be.

A jelek után ítélve a jövő téli tüzelőszükség még nagyobb lesz mint az elmúlt télen.

Tanácsosnak tartjuk, ha minden vasuti munkás már most beszerzi a télre való tüzelőszükségletét.

A tüzelő illetőleg a kormánypárti lapok azt irták, hogy Kossuth Ferenc elrendelte, hogy a tüzelőanyagot a vasuti munkások részleteiben is fizethetik.

Lássuk mi igaz ebből!

Tessék megengedni, hogy a tüzelőt a munkásság már most haza vihesse, hogy télen legyen mivel fűtenie.

Az uralkodó osztályok mindig azt hajtogatják a munkásság előtt: „nyáron gyűjt, télen fűt”. Tessék megadni a módját, hogy ezt a közmondást a vasuti munkások a szó legszorosabb értelmében megvalósíthassák, hogy nyáron gyűjthessék össze azt, amivel télen fűteniük kellene.

Branyicska.

A budapest-predeáli gyorsvonat ellen valaki merényletet követett el.

Branyicska és Déva közötti hidra dinamit-töltényeket tettek, amelyek fel is robbantak.

Ki volt a tettes, azt még ma sem tudják. Vagy oláh, aki falja a magyart, vagy pedig elbocsátott vasutas.

Ezt állítják azok, akiknek a lelkiismeretük nem tiszta, akik tudják azt, hogy vannak vasutasok, akiknek ezer okuk van az elkeseredésre.

Hát ha a hatóságok az elbocsátott vasutasok között keresik a tettest, nem hisszük, hogy jó nyomon járnának, de ha minden elbocsátott vasutast gyanuba akarnának fogni, akkor nagyon sok dolguk volna.

Az elbocsátott vasutas mind elkeseredett ember, mert legtöbbjét igaztalanul bocsátották el.

De hol vannak a csendőrök? Azok a csendőrök, akiket a főcsendőr ez évi március hó 26-án kelt 225. számú rendeletében arra utasított, hogy figyeljék meg a vasutasokat.

Hát így ügyelnek a kakastollasok?

Avagy csak azokra a vasutasokra ügyelnek, akik a Vasuti Munkások Szövetségének tagjai?

Bizton tudjuk, hogy ha a branyicskai hidat tényleg „elbocsátott vasutas” akarta volna felrobbantani, úgy ez nem volt szervezett vasutas.

Olyan féktelenül, hogy a megbántott már dinamittal keressen magának orvoslást, olyan „féktelenül” csak odafenn tudnak „izgatni”.

A szervezett vasutas dinamit nélkül is megvédi a maga igazát.

A Máv. és az egészségügy.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a nagyobb telepállomásokat fürdőhelyiségekkel öhajtja ellátni. Így beszélték a lapok.

Ez ugyiszovalan egyik főfeladata volna (ha a megvalósulása mielőbb látható is lenne) annak, hogy a porban, piszokban eltöltött szolgálat után az alkalmazott magát részben fertőtleníthesse.

Külföldi példákkal állnak rendesen elő, ha valami reakciósat, rosszat akarnak a dolgozókra oktrojálni, a külföldi jó eszméket azonban meghonosítani eszük ágában sincs.

Az utazó közönség- és a személyzetnek egyrészt, a magyar államvasutaknak másrészt egyenes érdeke kell hogy legyen, minden fertőző betegségek meggátolása.

Igy tehát a fürdők létesítésével, egyedül ez a kérdés, valamint az, hogy a személyzet épen, szolgálatképesen állhasson a Máv. rendelkezésére, még megoldottnak nem tekinthető.

A műhelyek, laktanyák, irodák pormentesítése, tisztántartása, az irodákban ne csak mosdószekrény és 10—12 embernek egy héten egy törülköző álljon rendelkezésére. (A nyugoti pályaudvaron pláne csizmarongy.)

De félt, hogy ezekre megint csak szemet hunynak, pedig egészséges, pihent, szakavatott alkalmazottakkal nagyobb teljesítmény érhető el, mint a csontig, bőrig kiuzsorázott, egy évtized alatt nyomorékká tett személyzettel.

Jobb megélhetést biztosítani volna a főfeladat, hogy a végzett fizikai, avagy tudcsigázott szellemi munkához viszonyítva táplálkozhassék is az alkalmazott. Ma azonban legnagyobb részét a proletárbetegség (tüdővész) idő előtt megöli a fentiek hiányában.

A budapesti, és a nagyobb telepállomások raktárszemélyzete a múlt évben a tulhosszu szolgálati idő leszállításra, hosszabb ebédidő, télen melegedő bódéknak a raktárban felállítására érdekében egy memorandumban fordult a Magyar államvasutak igazgatóságához, de oly hosszan tanulmányozták, hogy akkorára a fele a raktárnokoknak a nyugoti pályaudvaron tüdővészben elpusztul, avagy eszt szerezve nyomorékká válik.

Katonai fegyelmet emlegetnek akkor, amikor a kötelességekre figyelmeztetnek; de amikor humánus, egészségügyi intézkedésektől, tehát jogokról van szó, akkor fő a profit.

Budapesten, de különösen a nyugoti pályaudvaron a személyzet rendes munkaideje 14—15 óra közt váltakozik. (Szombaton 20—22 óra.) Hidegben, fagyban, huzatban, hétköznap, vásárkor vasárnap is, egyfolytában kell szolgálatot teljesíteni.

Alkalmazkodják a Máv. tehát a katonai szokásokhoz, ha a katonai drill úgy tetszik neki.

De az őrtálló katonát nagy hidegben minden órában felváltják. Ne kívánják akkor, hogy ha a katonai intézőség így gondoskodik a katonáról, hogy akkor a polgárember, a raktárszemélyzet egy pár év alatt tönkremenjen.

Ezeket a humánus intézkedéseket tessék megvalósítani és ne csak fenyegetni.

Eső után . . .

A vasutasok egyesülési jogáról cikket irt Batthyány gróf ur a nem Független Magyarországon. Azt írja, hogy a pragmatika idevonatkozó szakasza „hiányos”.

Az első pillanatban azt hittük, Batthyány urról lévén szó, hogy nem találja elég szigorúnak a vízbe pottyant törvényjavaslat ama §-ait, amelyek módot adnak a mindenkorai miniszternek arra, hogy alapszabály-

lyal bíró egyesületeket feloszláthasson, vagy pedig megtilthassa a vasutasoknak, hogy ennek vagy annak az egyesületnek tagjai legyenek.

De örvendetesen csalódtunk. Batthyány így ír:

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ezen rendelkezések a vasutasok egyesülési szabadságának biztosítására nem elegendők, amit az alábbiakban néhány példával fogok igazolni.

A darabontkormányzat idején a Szövetség a felsőbbiségek részéről egyszerűen a legerőszakosabb üldözésnek volt állandóan kitéve, amit azt az érdekeltek tapasztalatból igen jól tudják.

Mióta Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki a saját személyében mindig a legnagyobb jóakarattal kezeli a vasutasok egyesülési jogát, az üldözés- és vexatiók valamelyest enyhültek, ámde még mindig tapasztalunk egyes felsőbbiségek részéről oly animozitást és vexatiókat, amelyek egyesülési szabadságunknak egyszerűen arcucsapásai! Ilisz egész sorozatát a panaszoknak kapom még ma is, amelyek arról tesznek tanúságot, hogy egyes elöljárók hivatalos eljárásuk körében, ahol csak tehetik, ütök a Szövetséget, az abban való közreműködéstől távol igyekeztek tartani alkalmazottait, olyanokat pedig, akik lelkes hívei a Szövetségnek, különböző módon igyekeznek reábirni arra, hogy a Szövetségből kilépjenek, vagy legalább annak mozgalmából és munkáiból magukat kivonják.

Ezek a dolgok pedig már oly súlyos sérelmei a vasutasok egyesülési jogának, amelyet megtörni nem szabad.

Hát akkor mit szólunk mi, akik elmondhatjuk, hogy Kossuth alatt az üldöztetések oly magas fokra hágtak, hogy nagyobb mértékben elképzelni sem lehet.

De lássuk, mit ír még Batthyány gróf?

Ámde súlyos sérelme a vasutasoknak, ha őket felebbvalóik bármely formában presszionálják, hogy ezen klubba (t. i. a vasut és hajózási klubba. — A szerk.) belépjenek, már pedig az utolsó 2—3 héten belül vagy 30—40 helyről kaptam megbízható értesítéseket, hogy hivatalfőnökök, ellenőrző és felügyeleti közegek igen erőteljes rábeszéléssel presszionálják alárendeltjeiket a klubba való belépésre.

Ezek tények, amelyek a vasuti alkalmazottak egyesülési szabadságának ismét súlyosabb megsértését képezik . . . stb.

Szóról-szóra így van ez.

De tessék megkérdezni a vasuti munkásoktól, hogy hány száz és ezer hivatali főnök presszionálja őket, hogy a Vasuti Munkások Országos Szövetségéből kilépjenek és tagjaivá legyenek a szentkoronás szövetségnek?

Örülünk, hogy végre-alahára egy nézetten lehetünk Batthyány urral. Ezekben mi is az egyesülési és gyűlekezési jog súlyos megsértését láttuk. De tiltakoztunk ellene attól a perctől fogva, amikor a kormány a pragmatikát nyilvánosságra hozta.

Es Batthyány urnak csak most jut eszébe ez ellen kikelni. Most. Eső után . . . De a parlamentben erről hallgatott. Mélységesen hallgatott. Es ezt jó lesz megjegyezni.

A nyolcadik Gyurkovics.

Herczeg Ferenc regényének hőseinél, a hét Gyurkovicsnál, nagyobb népszerűsége akart szert tenni a nyolcadik, a miskolci Gyurkovics, aki szabad óráiban szerkesztője a szentkoronások miskolci sajtakarójának. A lapocska már öt ízben jelent meg és mindig talál valami gáncsolni valót a munkásságon. Legutóbb a szocialista tévnapokról ír.

Olyas valamit akar bebizonyítani, amit mi a „miskolci eset”-ről soha meg nem irtunk és azt meri állítani, hogy a miskolci műhelyben ma mindenki megkeresheti a maga igazát. Keresheti, de meg nem találja.

Ezért kellett Habetlernek is az ökléhez folyamodni.

De most rátérünk Gyurkovics ur pimasz, alávaló hazugságaira.

Az első a magára valló butaság, hogy hatféle adót is szedünk. Az alapszabályszerű tagilletéken kívül egy árva fillért sem fizetnek a munkás-szövetség tagjai.

Amig Gyurkovics ur a hatféle „baksis”-t be nem bizonyítja, addig öt szemtelen hazug rágalmazónak tartjuk.

Aki olyanokat mer írni, mint Gyurkovics ur, annak fizetik meg sorait odafenn gyors előléptetéssel.

Hogy Gyurkovics ur nem tud arról, hogy társait segélyezték volna azok, akik jogért és kenyérért küzdenek, annak oka az, hogy a szervezett vasuti munkás nem üz „jótékonykodást”. Nem tti dobra, kinek mennyi segélyt adott. Adtak is. *De álljon elő az a munkásszövetségi tag, aki hiába fordult segélyért a szövetséghez.*

Segítik, gyámolítják egymást, bárha a miskolci műhelyben ők nincsenek hatszázan, mint a szentek — Gyurkovics ur szerint. Mert a miskolci szentek nincsenek ennyien.

A műhelyfőnökség május havában 261 tag után szorgáltatott be járulékot. Ezek felét is erőszakkal vonták le, nagyrésze pedig a munkásszövetség tagjai is egyuttal. Fogynak a szentek Miskolcon is. Közel az idő, amikor a szentkoronás miskolci piszkos is jobblétre szenderül.

Amiként a brassói meg egy csomó másik munkásfaló szentkoronás lap.

Nagyon hamar megérjük mi még Gyurkovics szerkesztő ur hattyudalát.

Kalandárium.

Ezt is kiadnak a szentek. A „Szent család”, a „Páduai Szent-Antal”, a „Szent-József”-naptárak mellé a szentkoronások naptára is csatlakozni fog.

Nem akarjuk kétségbe vonni a naptár szükséges és hasznos voltát.

De arra már igazán kíváncsiak vagyunk, hogy mi szükség van a naptárt fotográfiákkal teletölteni?

Ha csak Kossuthot meg Batthyányt örökítenék meg a naptárban, az még hagyján. De hogy valamennyi kerület elnökét, főnökét lefotografáltatják, az már legalább is szerénytelenség.

Vajjon hány szent kerületi elnök akad, aki nem áhitozik ezután a diesöség után?

Pályamunkások Szerényinél.

E hó 19-én, délután a kereskedelmi miniszter távollétében *Szerényi* József államtitkár fogadta a pályamunkások küldöttségét.

A hat tagból álló küldöttségben a terézvárosi osztálymérnökség pályamunkásait *Hulla Pál* és *Keresztes Béla*, a gödöllői osztálymérnökség munkásait *Nagy István* és *Pattermann Dezső*, a ferencvárosi osztálymérnökség munkásait *Kreisz Márton* és *Szolga János* képviselték.

A küldöttséget *Cservenka Miklós* vezette, aki felhívta az államtitkár figyelmét a pályamunkások sanyaru helyzetére.

Szerényi államtitkár elismerte, hogy a pályamunkások kérése jogosult, olyannyira jogosult, hogy már régóta foglalkoznak a miniszteriumban a pályamunkások helyzetének javításával.

Biztosította a küldöttséget, hogy intézkedés fog történni, hogy a három évnél régebb idő óta szolgáló pályamunkások az állandó alkalmazottak részére biztosított összes kedvezményeket, mint a nyolc napi szabadság, szabadjegy, *bevásárlási könyvecske*, stb. szintén élvezzék.

Mikor azután a küldöttség egyik tagja megemlítette, hogy a fővárosban 2 korona napibérből megélni, nyugbért, betegpénzt fizetni és a jövő társadalomnak életerős és hasznos tagokat nevelni képtelenség, akkor az államtitkár helyeslőleg bólintott. De egyben hozzátette azt is, hogy a mult bűnéül rovandó fel az, hogy a pályamunkások ilyen nehéz helyzetben vannak.

A pénzügyi viszonyok határt szabnak a kormány akaratának is, ők azonban meg fogják tenni a magukét.

A küldöttség ezzel távozott, hogy küldöinek legközelebb egy nyilvános gyűlésen beszámolhasson.

Mi a magunk részéről nem vesszük készpénzül az államtitkár kijelentéseit, bárha jóhiszeműségét nincs okunk kétségbe vonni. Azonban a gyakorlat és a tapasztalat megtanított arra, hogy az ígéretekkel szemben tartózkodók legyünk.

Egy dologban azonban osztozunk az államtitkár nézetével és ez az, hogy a multak bűne, hogy a pályamunkások ilyen nehéz helyzetben vannak.

Igenis, a multak bűne! Csakhogy amíg az államtitkár ur ezzel valószínűleg politikai célzást tett az előző kormányra, arra a kormányra, amelyben ő is működött, addig mi a multak bűnét nem a volt kormányokban, hanem magunkban a pályamunkásokban keressük és találjuk.

Igenis, a multak bűne, hogy ti pályamunkások a Máv. mostoha bánásmódjában részesültök.

De a ti bűnötök, mert nem szervezkedtetek!

A ti bűnötök a bűnök legnagyobbika, mert renyheséggel, nemtörődomséggel megfosztjátok magatokat és családokat annak a lehetőségétől, hogy egyesült erővel és egyetértéssel egy falattal nagyobb kenyeret, egy órával rövidebb munkaidőt küzdjétek ki magatoknak a legkapzsibb munkaadótól: a Máv.-tól.

A multak bűnét jóvátenni, erre csak egy mód van, amit már a multkoris megirtunk: *be a Vasuti Munkások Országos Szövetségébe!*

Most, hogy a követelések a kormány előtt vannak, kétszeres szükség van a szervezkedésre.

A kormányok önként még soha sem adtak semmit. A pályamunkások is csak akkor kapnak, ha követelésüknek nyomatékot is adnak.

És annyit fognak kapni, amilyen erősek lesznek, amennyire szervezetségükkel imponálni, odafent félelmet gerjeszteni tudnak.

Pályamunkások! Legyetek készen mindenre!

A kormány kezében van, hogy béke lesz-e vagy harc?

Szívesebben vesszük a békejobbot, de ha kell, harc árán is jóvá tesszük a multak bűnét.

Az új munkásbiztosító törvény.

Hosszas vajulás után megjelent a kereskedelmi miniszter rendelete a balesetbiztosító és betegsegélyezési törvény végrehajtását illetőleg.

A rendelet nem sok világot vet abba a káoszba, amely ma a betegsegélyezés terén uralkodik.

Az új törvénynek már július 1-én kellett életbe lépnie, azonban ma sem az új törvény, sem a régi törvény szerint nem kormányozhatnak. A betegsegélyezés terén teljes anarchia uralkodik.

Csak a napokban történt meg, hogy egy munkástársunk, akit baleset ért, az új balesetbiztosítási intézethez fordult, ahonnan azonban elutasították, mert a balesetbiztosító intézet még nem lépett életbe, bárha a törvény 205. §-a úgy intézkedik, hogy ez már július 1-én életbe léptetendő.

De magának a hebe-hurgyán összetakolt törvénynek is sok olyan intézkedése van, amelyet egyáltalán nem lehet majd életbe léptetni.

A törvény szerint a biztosítási teendőket, mint közvetítő szervek, a helyi kerületi pénztárak végzik. A Máv.-nál tehát a Máv. betegsegélyező pénztára.

Az összes kerületi pénztárak tartoznak alapszabályszerűleg megalakulni.

Minden kerületi pénztár küldöttet küld az országos központi pénztárba. Ezek a küldöttek alakítják meg majd az országos központi pénztárt. Ez lesz azután a tulajdonképpeni biztosító intézet.

Szabályszerűen megalakult helyi szervek azonban ez idő szerint még nincsenek az országban, mert a törvény által előírt alapszabályokat csak az országos pénztár alkothatja meg.

De miután ez a pénztár csak akkor alakulhat meg, ha a kerületi pénztárak már megalakultak, tehát a törvény intézkedéseit

csak a törvény megsértésével lehet majd életbeléptetni.

A törvényt a rendelettel igyekeztek kifoltozni, sőt mi több, az egész rendelet nem egyéb, mint *utmutatás a törvény egyenes kijátszására.*

A litániahosszuságú rendelet bizonyítja legjobban a törvény hézagosságát. Hozzájárul ehez, hogy a Máv. specifikus viszonyait a törvény semmibe se vette.

A multban minden törvény ellenére kétharmad részben az igazgatóság és csak egyharmad részben a tagok voltak képviselve a betegsegélyező közgyűléseken.

Most a paritás elvénél fogva, amelyet törvény ír elő, joguk van a pénztár alkalmazottainak, hogy fele részben ők képezzék ama tényezőket, amelyek a Máv. betegsegélyező pénztára ügyeit intézik és csak fele részben foglaljanak helyet ama igazgatósági tagok, akik a Mávot, mint munkaadót képviselik.

A járulékokat illetőleg azonban nem vindikálta magának a kétharmad részt, hanem nagy szerényen beérte azzal, hogy a vasut, mint munkaadó egyharmad részével a járulékoknak járult a pénztár fentartásához.

Az új törvény értelmében a jövőben a tagok a kétharmad rész járulék helyett csupán felét az egész járuléknak, a másik felét pedig a munkaadó vasutvállalat tartozik fizetni. Ez évi július hó 1-től kezdve a betegsegélyező pénztári tagoktól tehát kevesebb járulék vonható le a betegsegélyező pénztár javára, mint eddig szokásban volt. Az az alkalmazott, akinek eddig a bérfizetésnél betegsegélyzőjárulék címén pl. 2 koronát fogtak le, annak a jövőben csak 1 kor. 50 fill. vonható le ezen a címen.

A betegpénztári tagok figyelmét már most felhívjuk, hogy jegyezzék fel a június havára levont járulékok nagyságát. Ha ezt a járulékot ismerik, úgy könnyen kiszámíthatják, mekkora járulék vonható le részükre az új törvény értelmében.

Például, ha A.... munkás keresetéből a mult hóban legfogtak 2 korona 40 fillért betegsegélyező járulék fejében, akkor ehhez 1 kor. 20 fillérrel járult még a vasut, mint munkaadó. Az egész járulék tehát kitesz 2 kor. 40 fill. + 1 kor. 20 fill. = 3 kor. 60 fillér. Július hóra az illető azonban már csak a felét az egész járuléknak, tehát 3 kor. 60 fill. : 2 = 1 kor. 80 fill. tartozik fizetni, *60 fillérrel kevesebbet*, míg a munkaadó 1 kor. 20 fillér helyett ugyancsak a felét az egész járuléknak, tehát *60 fillérrel többet* tartozik fizetni.

Minden esetben 25%-kal kevesebb vonható le a betegpénztár tagjainak, mint eddig, míg a munkaadó 25%-kal többet tartozik fizetni.

Nincs tudomásunk, hogy a vasutak betegsegélyező pénztárainál ezirányban már intézkedés történt volna. Kíváncsúnak tartanók azonban, ha a betegpénztári tagok megnyugtására eme járuléklezállításnak a megtörténtét az illetékes közegek megfelelő módon nyilvánosságra is hoznák.

Az egybehivandó közgyűlést, illetőleg a munkásság pedig jó lesz, ha eleve szervezkedik. A betegpénztárnak egy egész sereg gyatrábbnál gyatrább intézkedését kell majd reformálni.

Legfőbb feladatát képezi az egybehivandó közgyűlésnek a betegsegélyező pénztárak vagyonának hováfordítása. A Máv. betegsegélyező pénztára 100.000 koronán felüli vagyonnal rendelkezik.

Ez az összeg okvetlen gyümölcsözőleg fektetendő le, olyanok számára, akik táppénzt nem kapnak, akik nem törvényes családtagok, akiket a betegsegélyező pénztárak nem képesek fürdőre küldeni stb. stb.

Visszatérve a kereskedelmi miniszterium rendeletére, megemlítjük, hogy a rendelet VIII. fejezete kiegészítő választásokat rendel el, még pedig olyformán, hogy először a közgyűlési, majd az igazgatósági tagokat egészítik ki, hogy úgy a munkáltatók, mint a munkások egyforma számban legyenek képviselve.

Ott, ahol a *biztosított* közgyűlési tagok elutazások, áthelyezések vagy egyéb okok miatt megfogytak, ezek helye is betöltendő. Ezek megválasztásán azonban *csak a biztosított tagok* vehetnek részt.

Ez az ujonnan átalakított közgyűlés választja az új igazgatóságot.

Minden választás alkalmával a munkások és a munkáltatók, (tebát a vasutnak mint munkaadónak képviselői) külön-külön és *titkosan szavaznak*.

A kerületi pénztárak (így a Mávé is) a tagok létszámához képest egyenlő számú munkáltatót és biztosított tagot küldenek az országos pénztár közgyűlésére. Ezeket külön-külön választják a munkaadók (tehát a vasutársaságok) és külön-külön a biztosítottak (tehát az alkalmazottak). *A választás itt is titkos.*

Hogy erre az országos közgyűlésre hány tagot küld ki mindegyik betegpénztár, azt a munkásbiztosítási hivatal állapítja majd meg, még pedig az egyes pénztárak augusztus 15-iki taglétszámának alapján.

Megjegyzendőnek tartjuk még, hogy július hó elseje óta minden alkalmazott baleset ellen is biztosítva van.

Az első tíz hét alatt a balesetsegélyt az a betegsegélyző fizeti, amelynek az illető tagja volt. Tíz héten túl azonban a járadék nagyságát már a kerületi pénztár szabja meg és fizeti ki, még az esetben is, ha az illető különben valamely magánpénztárnak (pl. Máv. betegsegélyző) tagja.

Ez azonban csak ideiglenes intézkedés. A végleges baleseti járadékot az alakítandó országos pénztár fogja megállapítani.

Látnivaló, hogy óriási fontossággal bír, hogy szervezett munkások kerüljenek oda, ahol befolyást akarnak gyakorolni a munkásság szociális helyzetére. Ez irányban már most kell agitálni. *Csak szervezett vasutast válasszatok a pénztárakba!*

* * *

Az új munkásbiztosítási törvény július 1-én lépett életbe. Ennek értelmében a betegsegélyző járadék felét a munkás, a másik felét a munkaadó tartozik fizetni.

Mégis mind a mai napig semmi előkészület nem történt erre a Máv. betegsegélyző pénztáráról.

Előreláthatólag a betegsegélyző pénztárban új választások is lesznek, erre már most kell elkészülni a szervezett vasutasoknak. Mindenütt jó és megbízható elvtársakat kell választani, de egyben nézze meg mindenki, hogy miféle íveket ír alá, nehogy ismét kijátsszák a munkásságot.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasúti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleménye.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A helyicsoportok közleményei.

A szövetség központi irodáinak helyiségei 1907 augusztus hó 3-tól kezdve Budapest, VII. ker., Garay-utca 16, I. 6. szám alá helyeztetnek át.

Az összes helyicsoportok vezetőségei az egyleti helyiségek pontos címeit azonnal jelentésük be.

A Máv. gépgyári helyicsoport vasárnap, e hó 28-án, d. e. 9 órakor taggyűlést tart az Orezi-ut 47. szám alatti Melicher-féle vendéglőben. A tagok tömeges megjelenését kéri a vezetőség.

A dunapart-ferencvárosi helyicsoport folyó hó 30-án taggyűlést tart. A taggyűlést felolvasás követi. Kérjük a tagtársakat, hogy mindannyian jelenjenek meg.

A Budapest-nyugoti helyicsoport 1907 augusztus hó 5-én, hétfőn este 7 órakor, fontos taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A püspökladányi helyicsoport aug. 18-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A lellei helyicsoport augusztus hó 1-én taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A petrozsényi helyicsoport e hó 29-én este taggyűlést, augusztus hó 12-én pedig vezetőségi ülést tart. Mindkettőre pontos megjelenést kérünk.

A pécsi helyicsoport Szeicz Lajos lemondása folytán elnökké Moós Péter elvtársat választotta meg.

A gyomai helyicsoport folyó hó 28-án, délután 2 órakor taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselteti magát.

A ruttkai helyicsoport vezetősége felhívja Jurescskó Flóriánt, hogy tagsági könyve és a szaklap átvétele miatt jelentkezék az egyleti helyiségben, vagy valamelyik bizalmiférfinál.

1907 augusztus 5-én, este 7 órakor, a Rund-féle vendéglőben Vankó Károly elvtárs „A nemi életéről” tart felolvasást. Kérjük a tagtársakat, hogy tömegesen jelenjenek meg.

A simonyi helyicsoport hátralékos tagjait ez uton is felhívjuk, hogy fizetési kötelezettségeiknek mielőbb tegyenek eleget.

A dombovári helyicsoport vezetősége felkéri a hátralékos tagokat, hogy a tagdíjhátralékot a legrövidebb idő alatt rendezzék.

A temesvári helyicsoport helyiséget változtatott. Az új helyiség az Eötvös-utcai „Három nyul”-vendéglőben van.

Értesítjük tagtársainkat, hogy augusztus 3-án, este 6 órakor taggyűlést tartunk. Minden tagnak erkölcsi kötelessége a taggyűlésen megjelenni, mert fontos tárgyak lesznek napirendben. A vezetőség.

Az északi főmühelyi helyicsoport szombaton, e hó 27-én, esti 6 $\frac{1}{2}$ órakor egyleti helyiségében a Szocializmus és hazafiság felett *vitaestélyt* rendez.

A keleti helyicsoport könyvtára megnyitott. Hivatalos órák: szombaton este fél 6—7-ig.

A soproni helyicsoport augusztus 4-én, vasárnap, délután 3 órakor, a Magyar Korona-vendéglőben taggyűlést tart. A tagkönyvet mindenki hozza magával.

Vasárnapi munkaszünet.

Az egész országban folyik a küzdelem a teljes vasárnapi munkaszünetért. Mindenütt tesznek intézkedéseket, hogy az alkalmazottak is kivessék részüket a jól megérdemelt vasárnapi pihenőből. A legutóbbi napokban intézkedés történt, hogy Pestmegye területén a pálinkamérések, kocsmák stb. vasárnap délelőtt 9 órától délután 4 óráig zárva legyenek. A trafikok is megkapták az engedélyt, hogy délután 3 órától minden vasárnap zárva tarthassanak.

Mind a két szakmából óriási haszna van az államnak. A spirituszból is, meg a dohányból is. És százmillió korona hasznot hajt az államnak a vasut is.

Kíváncsok volna tehát, ha a vasut is rendezné az alkalmozottak vasárnapi munkaszünetét.

A Déli vasut, a passzív rezisztencia eredményeképpen, kénytelen volt engedelményeket tenni.

El kell ismernünk, hogy ezt illetőleg apránként teljesedésbe mennek a történet megállapodások, bárha vannak egyes esetek, mint a székesfehérvári Déli vasut-mühelyi kapuőr, hogy csupán minden 11—12-ik vasárnapja szabad.

A Máv. még ennyit sem tesz. Évről-évre, hét-hét után egyes kategóriák alkalmazottai be vannak fogva vasárnapi szolgáltatásra. A keleti pályaudvar műszaki személyzete a vasárnapi munkaszünetet csupán hirbőlsimeri. A fűtőházak személyzete éppen így van. A műhelyekben rendszeresített kenők, a podgyászchordárok és egy egész sereg sok ezer főt számláló egyéb kategóriabeli alkalma-

zott sines abban a helyzetben, hogy egy vasárnap délutánt az övéi körében tölthessen.

Akárhány családapa, amidőn szolgálatba lép, az övéit nem is köszönheti, mert *még* alszanak. Mikor aztán fáradtan, pihenőre hazaérkezik, akkor meg *már* alszanak az övéi. Akik nem vasutasok, azoknak megvan az az öröniük, hogy legalább vasárnapokon együtt vannak családtagjaikkal. A vasutasnak egész heti fárasztó munka után ez az öröme sem teljesezhetik. A keleti pályaudvar műszaki munkásai már hetekkel ez előtt többbizben jártak fenn a miniszteriumban.

Tettek is ígéretet, hogy így-ugy, meglesz a vasárnapi munkaszünet.

Mind a mai napig azonban semmi intézkedést nem léptettek eziránt életbe. Most nyáron kellene a vasárnapi munkaszünetet legalább minden második vasárnapra kiterjeszteni.

Most nyáron, hogy a csarnokban a fojtó füstöt magába szitt emberi test a szabad vasárnap délután a természet tiszta éltető levegőjét szívhatta magába, ezáltal is erőt gyűjt a munkás az új heti munkára.

Most, hirlik uton-utfélen egyaránt, kedvezményeket fog adni a kormány a munkásoknak.

Remélhetőleg benne lesz ezen kedvezményekben a vasárnapi munkaszünet. És ha igen, úgy gondoskodás kell, hogy történjék arról is, hogy az a munkás, aki a vasárnapi munkaszünetet élvezi, keresetében meg ne rövidüljön. Kíváncsok volna, ha a kormány a vasárnapi munkaszünetet illetőleg gondoskodnék arról, hogy a már kiadott rendeletek, amelyek a vasárnapi munkaszünetet szabályozzák, be is tartassanak. Habár utasításuk van, hogy ha a forgalom megengedi, egyes kategóriák legalább minden második vasárnap munkaszünetet élvezzenek, mégis igen gyakran megesik, hogy a főnökségek elhalasztható munkálatokat vasárnap végeztetnek.

A már meglévő rendeletek jóakaratu kibővítésével és szigorú betartásával egy lépéssel előbbre lehetne vinni a szociális kérdések megoldását.

LEVELEZÉS.

Krisztek Leó a művezető. amióta a szolnoki műhelybe került, felforgatta a fényező műhely békéjét.

A munkaárakat redukálja és eme dicső cselekedetet elődjére tolja. Hogy ez nem áll, hanem hogy ő a munkabérnyúz, ennek igazolásul a jelenlegi és a múltbani egyazon munkáról szóló utalványok összehasonlítása is elégséges lehet.

Az árakat addig nyomta Krisztek ur, amíg maga is belátta, hogy ebből a keresetből megélni nem lehet. Most azután úgy segít magán, hogy a mázolóktól elvett utalványt a fényezők egyik csoportjához csatolja.

Ily módon akar a bajon segíteni. De nemcsak a mázolóktól vonja el a keresetet.

Megteszi ezt azzal a két szegény özvegy-asszonyjal is, akik szintén alárendeltjei Krisztek urnak. Ezek keresetéből is csurrant-csöppent Nyókó József csoportjának.

Nyókó ugyan azt állítja, habár beismerte, hogy a dolog így van, hogy szükség esetén az istent is letagadja az égből.

De még az is érdekes, hogy egyes csoportok között is különbséget tesz. Akit jobban kedvel, annak érdekét elősegíti, hogy 20—30 százalékkal többet keres, mint az a csoport, amelyik jóval szorgalmasabb.

Krisztek ugyan azt állítja, hogy ő nem pártoskodik. De valószínűleg az ő igazsága is olyan lesz, mint a főnökségé, meg az igazgatóságé.

Mindkettőnek feljelentették az eléggé jellemző esetet, de igazságot szolgáltatni mind a mai napig nem találták szükségesnek.

Rut szokása Krisztek urnak a szervezett munkások üldözése. Van eset, hogy egy-egy csekélységért 5 koronával bünteti azt a szegény özvegy asszonyt, aki gyermekeit háló- meg függönymosásból tartja fenn.

Mindössze négy elemít végzett, képesítése nincs. Egyedüli tudása a szervezett munkások becsmérése. No meg, hogy szeret „ülésezni” az irodában a szentekkel, az inspekciós szobában meg a többi művezetővel. Szerencsére ezek nem mindnyájan pendülnek vele egy huron.

A szervezett munkások zaklatása éppen elég ok arra, hogy a felsőbbség teljesítse Krisztek ur legfőbb óhaját és egy fizetési fokozattal előbbre léptesse. Ha a dorgálás helyett ez volna bére, egy cseppet sem csodálkoznánk.

Közvetlen lapzártakor arról értesülünk, hogy a megejtett vizsgálat bebizonyította Krisztek bűnöségét. A főnök urnak nehéz helyzete volt. Meg kellett védenie a művezető tekintélyét, de egyúttal a súlyos bizonyítékok terhe alatt kijelentette, hogy megfenyíti Krisztek urat. A bizonyítás csak a legutóbbi időre terjedt ki, amelynek alapján elrendelte a főnök, hogy attól a csoporttól, amelyet Krisztek ur oly nagyon protezsált, 34 koronát lefogjanak és visszaadják azoknak, akikről igaztalanul elvette.

Mi a magunk részéről kíváncsún tartjuk, hogy visszamenőleg egész addig az ideig tartásuk meg a vizsgálatot, amikor Krisztek ur machinációit elkezdte. Az ily módon kiderített szabálytalanságokat is tessék jóvá tenni.

Egyben pedig helyesen tenné a főnök ur, ha Krisztek urat figyelmeztetné, hogy ne forraljon bosszút.

Az istvántelki kovácműhelyben is áldatlan állapotok uralkodnak.

A csoportvezetők nem ismerik az árszabályt. Ahány csoportvezető, annyiféleképpen számolják el a munkabérek.

Szerszámbódé, érte ez alatt olyan helyiséget, ahol a közös szerszámok elzárhatók volnának, az nincs.

Mosóedény csak 24 személyre alkalmas, holott 80—90 a munkások száma.

Hűtőké is csupán egy darab van, ennek a tisztántartása is magukra a munkásokra vár.

A kovácstüzek felett a szabadba kivezető kémények még mindig nincsenek és így érthető, ha 8—10 ember állandóan a füst betege.

Az annyszer, már Kossuth Ferenc által is megígért ruhaszekrények még mindig nem készültek el. Ami van, az kevés.

Vasárnapi munkaszünet biztosítva nincs. Akárhányszor megesik, hogy vasárnapi munkát kell végezni, amelyet azonban bátran el lehetne egy nappal halasztani.

A legfőbb baj azonban a főnökség rideg magatartása, hogy minden panasza a munkásságnak siket fülekre talál.

Erős, öntudatos szervezkedés mindezen segíteni képes. Még azon is, hogy a 2 koronás, 2 korona 40 filléres napibérek megszűnjének.

A gödöllői és ferencvárosi osztálymérnökségek azt állítják, hogy nagyon rosszul folyik a munka. A magyar munkás nem akar az osztálymérnökségnek ingyen dolgozni; tehát elhatározta magát az osztálymérnökség, hogy Boszniából hozat munkásokat 2 kor. napibérral.

De mily nagy volt az osztálymérnökség bámulata, amidőn a Boszniába kiküldött embere visszajött jelenteni, hogy nem tudott megegyezni a derék bosnyákkal, mert ez otthon is kap 2 koronát egy napra, még többet is. Meg kell jegyezni, hogy az osztálymérnök urak alatt ég már a föld a sok visszamaradt munka miatt. Iparost kapott a horvát munkástestvérek közül, de az is igaz, hogy jobban is díjazza őket, mint azokat, akik már évtizedek óta dolgoznak a Máv-nál. A horvátoknak naponta 6—8 koronát, a régi munkásoknak (ipari) naponta 4—4.40 koronát fizetnek. Az előbbiekre részére megengedik, hogy egy ember részükre reggelit, ebédet, vacsorát főzzön, mosogasson. Az ebédkészítő 6 kor. napibért kap, a mosogató pedig 4 kor. napibért. Látna csak meg, hogy a régi emberei közül valamelyik

munkaközben mosogat, azt hisszük, hogy első szava volna hozzá, hogy magát kifizetem.

Lám, így pártolja a magyar munkást a kormány. Es akkor jajgatnak, hogy fogyunk, hogy pusztulunk. Tessék a magyar munkást megfizetni, akkor nem lesz kivándorlás.

Komárom. A pályák mentén az idén különösen erősen burjánzik ki a gaz. Erre azonban semmi tekintettel nincs a Déli vasut székesfehérvári osztálymérnöksége. Rendelet adott ki, hogy a pályőrök augusztus 1-ére a vonalrészüket a legszigorubb büntetés terhe alatt megtisztogassák.

Egy-egy vonalrész 32 szelvény hosszú. Ezt naponta bejárni teljes félnapot igénybe vesz.

A sziklakeménységű vonalrész tisztogatására így tehát csupán fél nappal rendelkeznek a pályőrök.

Ez alatt az idő alatt ebből a munkából vajmi keveset lehet elvégezni. Mire a vonalrész közepére érnek, már az elejét ismét kiverte a dudva. Miért kötik a gaz tisztítását határidőhöz?

Hisz a pályőröknek annyi idejük sincs, hogy a maguk földesekéjét megkapálhassák, ugyannyira, hogy élni sincs már kedvük.

Cegléd. A ceglédi fűtőházban uralkodó állapotokról több ízben írtunk.

Nem akarjuk kétségbe vonni Márton Zsigmond fűtőházi főnök igazságszeretét. De elvégre a szigornak is épp úgy van határa, mint a munkások munkabírásának. Nem tartjuk cseppet sem észszerűnek a munkásoktól teljesíthetetlen feladatok követelését, amint nem is hisszük, hogy egy munkástársunkat szolgálatból elbocsássa a főnök ur, csupán azért, mert a tüzes kazán hamutartóját vonakodott kiigazítani.

Azt sem tartjuk észszerűnek, ha a főnök ur lapunkról becsmérőleg nyilatkozik, amiként a munkás sem törődik azzal, hogy főnöke milyen lapot olvas.

Ami pedig azt illeti, hogy a munkások értesítés után, messze esvén lakásuk, nem tudnak tüstént megjelenni, hát tessék elhinni, igen szívesen megfogadnák a tanácsát és közelebb jönnének lakni, csak lehetne olcsó pénzen megfelelő lakást kapniok.

A temesvári műhelyből az elkecserezés szava hangzik el hozzánk s megvádolja azon emberek lelkiismeretét, akik elég lelketlenek a munkások üldözésén kívül még a kenyérkeresetet is megnehezíteni.

Ezeknek a dolgoknak az elkövetésében kövételre méltó buzgalommal jár elől Hajducsa osztályvezető mérnök, aki autentikus helyről nyert értesülésünk szerint annyit ért az osztályvezetéshez, mint az a bizonyos élőlény — az abc-hez.

Ez a tudás, vagy mi egyéb, emelte őt a „Lelkesedés” dalegylet elnöki székébe. Most már megtisztelt a munkást a zöld asztal mellett az „ur” jelzővel. Ez azonban nem tartja vissza őt attól, hogy a munkásokat, akiket kint hízogó szavakkal igyekszik megnyerni, bent a műhelyben elferdített jelentések alapján a műhelyfőnöknél bevádolja és a munkások ellen hangolja őt.

Ugyancsak ilyen jóakarója a munkásoknak Cank osztálymérnök is, aki télen azért nem megy ki munkát felvenni, mert hideg van, nyáron meg, mert neki nem tetszik kijönni. A csoportvezetőknek valóságos bucsujárást kell rendezni, míg rászánja magát erre a rettenetes megerőltető munkára.

Három-négy nap eltelik, amíg felveszi a munkát; ez ugyancsak annyi munkanap, tehát keresetvesztést jelent az akkordmunkások részére.

Ilyen mesterséges módon igyekeznek a munkások keresetét csökkenteni és elkecserezésüket növelni.

A bognárok legjobban érzik ennek a jóakaróinak a hatását. Emberfeletti erővel sem képesek tisztességes keresetre szert tenni. Igaz, hogy ebben ludas Kelemen (olvassd Kohn) Dávid munkavezető, akinek a tudásáról és munkakedvéről az északi főműhely munkásai tudnának egyet-mást beszélni, aki azonban most rendkívüli szakértelemmel intézi a munkások kizsárolását.

A bognárok az elmúlt héten bementek a műhelyfőnökhöz, kérve az egyezményárak felemelését, hogy a nyomoruk némileg enyhíthessék. A főnök

ur úgy látszott, hallgatott a jobb érzelmeire és megígérte a javítást.

Azonban két nap múlva a jólelkű és finom modoru V. osztályvezető behívta őket és kijelentette, hogy az árat emelni nem lehet, hanem dolgozzanak szorgalmasabban.

A kazánkovácsok helyzete semmivel sem különb a bognároknál.

Sőt a nehéz testetűlő munkát tekintve, melyet végeznek, még sokkal rosszabb. Nem hogy az elhasznált munkaerő pótlására tudnák magukat kellően táplálni, hanem alig elég a kereset arra, hogy nagyobb családot az éhségtől megmentsen.

Ha az igazgatóságban kissé szívőkön viselik a munkások sorsát, akkor ne az árulók jutalmazására fordítsanak időt, hanem tekintsék át a múlt havi százalékkeresetet a kazánkovács, bognár és kikötőlakatosoknál, akkor megfognak győződni arról, hogy a munkások elkecserezése Cank mérnök és Kelemen (Kohn) művezető embertelenségére vezethető vissza.

Ha orvoslás nem jön, akkor a következményekért ne az izgatókat keressék. A munkások elkecserezése már olyan, amely ma-holnap kitörésre fog vezetni. A temesvári műhelymunkások tisztában vannak azzal, hogy ők csak a nyomorúságot veszthetik!

A műhelyfőnökhöz utolsó kérdést intézik, hogy mi lesz a bérjavítással és az akkordemeléssel?

Vigyázzon a főnök ur, nehogy későn érkezzen!

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irtá Stern J.

(Folytatás.)

HETEDIK TÉTEL.

A szocializmusnak nem célja a házasság intézményét eltörölni és az nem törekszik a szabad szerelmet törvénynyé emelni.

Mi a házasság tulajdonképpen? Egy nagyon komplikált viszony két különböző nemű személy közt. Egyszerű viszony p. o. egy bérleti szerződés. A szerződő felek közt egyéb viszony nincs, mint hogy a bérbeadó a bérlőnek házában való lakást megengedi és hogy amaz neki azért egy bizonyos összeget tartozik fizetni. A házassági viszony ellenben az emberi élet legkülönbözőbb körülményeire terjed ki és pedig úgy az eszményire, mint az anyagra.

A házasság céljai: 1. A kölcsönös fizikai kiegészítés a szerelmi szükséglet kielégítésére. 2. A házasság továbbá társas, baráti és szerelmi viszony. 3. Gazdasági munkamegosztás: a férj keres, az asszony pedig a háztartást vezeti. 4. A birtokközösség viszonya és 5. Intézmény utódok nemzésére, azok ápolására és nevelésére.

A házasság fogalmának ily elemzése után nem lesz nehéz a házasságnak és családnak képét a szocialisztikus népállamban kellőleg megalkotni. Különböző oldalai maguktól fognak idomulni, mert a különböző szükségletek, melyeket a házasság intézménye a mai tőkeuralom alatt kielégít, a szocialisztikus korszakban vagy megszűnnek vagy pedig másként fognak kielégítést nyerni.

A háztartás vezetése p. o. az asszony által, aki polgári körökben a konyha és a harisnyakötés rabszolgájává süllyed, kétségkívül nemsokára meghaladt álláspont lesz. Vajjon fogják-e az emberek a fáradságos és időt, rabló konyhavezetést családonként folytatni az esetben, ha mindent sokkal jobban, bővebben és kényelmesebben fognak kaphatni olyan nyilvános étkező helyeken, amelyek elsőrangú szállodáinkat kétségtelenül felül fogják mulni. Már manap is sok család, amelynek módjában van, szívesebben étkezik szállodákban, vagy onnan hozatja az ételeket, sem hogy saját konyhát vezesse. És hány más tárgy van, melyeket azelőtt a háziasszonynak sajátkezűleg kellett előállítania, amit a mai nagytermelés következtében kész állapotban szerez be.

Az újszülött kisdedek ápolása, valamint ezek felnevelése is módosulni, illetve javulni

fog. Már manap is létesíthetők oly intézetek, amelyekben mindazok a kellemetlenségek és elégtelenségek, melyek a szüléssel, a gyermekágyasok és kisdedek ápolásával és a gyermek felnevelésével egybekötve, megszűnnének, annyiban, hogy célszerű berendezés, specialista orvosok közreműködése, alaposan képzett betegápolók és később kiképzett nevelők által minden sokkal észszerűbben, kellemesebben és céltudatosabban fogna megtörténni, mint magánútön történik. Lelencházak! — kiált fel az elrémült olvasó.

Nem ilyenekről van szó, kedves olvasó, hanem kényelmesen berendezett és tudományosan vezetett szülő, ápoló és nevelő intézetekről, amelyek úgy viszonylanak a szegénység gyermekei számára szűken berendezett lelencházakhoz, mint a szegények kórházai az elsőrangú kórházakhoz, amelyekbe jómódu polgári asszonyok vitetik magukat, mert ott sok olyant találnak, amit otthon nélkülöznek, sőt drága pénzzel is alig képesek beszerezni.

Ami a nevelést illeti, ez oly művészet, amelyhez a legkevesebb szülő ért, még akkor sem, ha esetleg kellő idő felett is rendelkeznének, ami azonban a nagyiparosoknál is alig, de annál kevésbé a munkásoknál fordul elő, minthogy az utóbbiak tizenkét és még több órát is töltenek az igában és akiknek feleségei legtöbb esetben szintén kereset után kénytelenek járni, mert a férfi nyomoruságos bére nem elegendő a család eltartására. A nevelés művészete, a jellem kiképzése több ismeretet és gyakorlatot igényel, mint a szobrászat vagy festészet; a nevelés művészete nagymérvű lélektani ismereteket és éles látást igényel, valamint helyes vegyülékét az értelmiségnek és gyöngédségnek, a szigorúnak és elmésséggel párosult erélynek és legfőképpen nagymérvű türelmet. (Iskolák legnagyobb részét az oktatásnak vannak szentelve.) Nevelési rendszerünk gyakorlatilag tekintve, nem egyéb merő dilettantizmusnál.

Ha a modern nevelési rendszerünkben hiányzó mindezen feltételeket szemügyre vesszük, akkor nem fog feltűnőnek látszani, ha a 19. század művelt ifjai és lányainak műveltségi értéke hasonló a közönséges „gyári munkához”.

Kényszerről természetesen ebben nem lehet szó. A szocialisztikus népállam ily intézeteket létesít és egészen a szülők tetzésére bízta annak igénybevételét, amennyire nekik tetszik; éppugy mint manap mindenkinek szabadságában áll, hogy a még nem iskolaköteles gyermekét gyermek-kertbe küldje.

Minél kevésbé szolgál a házasság anyagi céloknak, annál jobban fogja eszményi feladatait teljesíteni. A burzsoázia világrendjében tudvalevőleg a házasság eszményi oldalát az anyagi tökéletesen elnyomja és felfalja, pénz és állás játsza a főszerepet, Amort háttérbe szorítja a Mammon és csak nagyon ritkán jut Amornak szerepe, hogy a házassalándókat az oltár elé kísérje. Ennek következménye a házasságok iszonyu korrupciója, amit bővebben magyarázni felesleges, miután azt irodalmilag már eléggé fejtegették. A házasságtisztasága a kapitalisztikus korszakban mindig csak elmélet maradt, gyakorlatilag a „szabad szerelmet” művelik minden irányban, amit csak a tapasztalatlanság és képmutatás tagadhat. Csak a szocializmus képes a házasság tisztaságát, ha nem is feltétlenül keresztülvinni, de legalább szabálylva tenni; miután az emberek hajlamai ingatagok és e tekintetben sem korlátozható az egyéni szabadság. A családi élet tehát minden esetre csak nyerhet a szocializmus által.

Oly házasságokban, amelyeket nem kötnék gazdasági érdekből, inkább lesznek tekintettel az utódok észszerű faji választására. Bizonyára kulturális életünk hiányai közé tartozik, hogy a házastárs választása e tekintetben egészen tervszerítlen és ennélfogva kevésbé kíváncsú eredményre vezet (eskör, bányaság és rokon tünetek, kores-

képződmények és különböző betegségekhez való hajlamok), ahelyett, hogy a tudomány meghallgatásával mindkét fél szervi összhangzása figyelembe vétetnék, anint ez a növények és a házi állatok tenyésztésénél már régen történik. Nevethet ugyan némely bárgyn az „emberi ménés” felett, elfogulatlan emberek azonban a gunyolódók felett vállukat vonogatják.

A HÉT ESEMÉNYEI.

Karamból az állomáson. Késmárkról táviratozzák: Hétfőn reggel a Budapest felé haladó kassa—oderbergi gyorsvonat Szepes-Olaszi állomáson beleszaladt a szepesváraljai helyiérdeku vasutnak a Szepes-Olaszi állomáson vesztelő teljesen üres vonatába. A helyiérdeke vasut kocsijai teljesen összezúzódtak. Emberéletben nem esett kár.

Eltörött a kocsi tengely. Könnyen végzetessé válható baleset történt vasárnap Jánosházán. A Dorozsmáról Szeged felé igyekvő két óra nyolc perckor érkezni szokott budapesti személyvonat utolsó kocsija, elhagyva a jánosházi állomást, tengelyében eltörött, úgy, hogy a kerekek a kocsi alá kerültek és az egész vonatot már-már a kisiklás veszedelme fenyegette. Azonban az utasok között volt egy tüszelő, aki nem vesztette el lélekjelenetét, meghuzva a vészféket, megállította a robogó vonatot. A veszélyeztetett harmadosztályu kocsi, amely tele volt utasokkal, már-már felborult és ha még néhány pillanatig késik a megállítás, a katasztrófa végzetes következményekkel járt volna. Így azonban az ijedelmén kívül egyéb baj nem történt.

Nagy vasúti szerencsétlenség. Newyorkból táviratozzák, hogy Michigan állam Salem nevű helységében egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal, amelyen 800 kiránduló utazott. Mintegy 40 ember életét vesztette, százan megsebesültek.

Gyilkosság a vasúti kocsiában. Párisból jelentik: Péntek reggel a toulouse—byonnei vonatnak egy harmadik osztályu kocsijában egy ember utazótársát törrel agyonszurta. A kocsiszakasz tele volt utasokkal, akik a borzasztó jelenetnek tanúi voltak. Az utasok meghúzták a vészféket és a vonat megállott. A megszuirt ember ekkor már meghalt. A gyilkos felhasználta a zavart és kiugrott a kocsiból, amikor a vonat hetven kilométer sebességgel haladt. A meggyilkolt huszonnyolc éves, Spanyolországból való bányamunkás volt. A gyilkosnak semmi nyoma sincsen. Az utasok azt mondják, hogy a merénlyő akkor követte el a gyilkosságot, amikor áldozata aludt.

Nagy vasúti szerencsétlenség. Rómából jelentik, hogy Bardonecchia és Modane közt a Set. Antoin-alagutban az éjszaka kisiklott a francia postavonat. A lokomotiv vezetője nem vette észre a bajt idejében és így történt, hogy a hat utolsó vasúti kocsi az alagut falához vágódott és láné-porrá törtött. A lokomotiv kirobogott az alagutból és egy meredek töltés szélén a földbe furódtak kerekei. A mozdonyvezető meghalt, egy kalauz és egy postahivatalnok halálosan megsebesült. A romokban heverő vonat roncsai alatt sok utas van, akiknek megmentésére egyelőre gondolni se lehet. Egymásután nemulnak el a segélykiáltások az alagutban. A mentő vasúti kocsi három hivatalnoka közül egy eltűnt. A szomszédos állomásokról segítővonatokat indítottak el munkásokkal. A romok eltakarítása soká fog tartani. A kisiklás oka az volt, hogy a postavonat mozdonyának első tengelye eltörött.

Rajtélyes halál. Déváról táviratozzák: Szombaton reggel a gyorsvonat Déva határában halálra gázolta Strázsa Sándor boholti lakost. A rendőrhatalóság azt hiszi, hogy nem a vonat gázolta halálra a szerencsétlen embert, hanem kirabolták és azután odacipelték a sinre. Strázsa hajnalban indult el hazulról. Utközben, mint a vizsgálat kiderítette, Bézsánban betért a kocsmába, ott összebarátkozott egy ismeretlen emberrel, aki leitatta. Ezután többé nem látták. Kiderült az is, hogy Strázsa pénzt vitt magával; ez a pénz eltűnt. Valószínű, hogy kirabolták, azután a sinekre fektették, ahol elaludt. A gyorsvonat ezután keresztül ment rajta és teljesen levágta a fejét.

Bűnügyekben tanuként vagy szakértőként megidézték m. kir. államvasúti alkalmazottak vasúti költségeinek megállapítása. A m. királyi igazságügyminiszter a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel folytatott tárgyalások eredményeképp az összes igazságügyi hatóságokhoz rendeletet intézett, amelynek értelmében bűnügyekben tanuként vagy szakértőként megidézték m. kir. államvasúti alkalmazottak részére a megfelelő napidíjon felül a vasuton való utazással járó és szabályszerűen felszámított vasúti menetjegy-tiljak akkor is megállapítandók, ha az illető vasúti alkalmazottak szabadjegygyel utaztak.

Az 1222-es. Szegedről jelentik: A szeged-rókusi államvasúti javítóműhelybe nevezetes öreg mozdonyt szállítottak be. Az 1222-es mozdony ez, amelyhez nevezetes vasúti szerencsétlenség emléke fűződik. A boszniai okkupáció után történt a katasztrófa, 1879-ben. Eszékénél vashidat építettek akkor, mert a rozoga fahid folytonos leszakadás-sal fenyegetett. Pár nap volt még hátra, hogy az új vashid készen legyen. Az okkupáció után, Boszniából jöttek haza Szegedre szabadságos katonák. Hetvenkét huszár tilt a vonaton. A vonat az 1222-es mozdony vitte. A mozdonyvezető nem akart átmenni a hidon.

— Veszélyes. Én nem veszem a lelkemre a bajt, — szölt a vezető.

— Én parancsolom, — felelt az osztályfőnök — az én felelősségemre menjen!...

A vonat elindította a mozdonyvezető. Óvatosan, lassan haladt. Recsegett-ropogott a fahid gyöngye szerkezete. Mikor a mozdony az utolsó ivre ért, egyszerre rettenetes robajjal eldőlt a hátulsó kocsi alatt a hid. A kocsi a vízbe zuhantak s magukkal rántották a mozdonyt is. A mozdonyvezető egy táviró póznába kapaszkodott meg. Huszonhét huszár a vízbe fult. Másnap emelték ki a kocsikat és a mozdonyt. Az öreg mozdonyt akkor kijavították és egészen a mai napig használatban volt. Most jelentősen újjáalakítják a szomorú nevezetességű 1222-est.

Munkások szerencsétlensége. Newyorkból táviratozzák, hogy kedden éjjel Hartford állomáson a Newyork—Newhafen—Hartford vasut egyik személyvonata nekiment egy munkásvonatnak. Tizenegy munkás életét vesztette, harmincöt megsebesült.

SZERVEZETI ÜGYEK.

A „Magyar Vasutas” szerkesztősége és kiadóhivatala 1907 augusztus 1-től az alábbi cím alatt található:
Budapest, VII., Garay-utca 16., II. emelet.

(Lapreklamációk.) A „Magyar Vasutas” kiadóhivatala az utóbbi időben sürűn kap reklamációkat, hogy egyesek a lapot nem kapják kézhez.

Számos esetben meggyőződünk arról, hogy nem a kiadóhivatal, hanem a posta a hibás a lapkézbesítésnél felmerült hanyagságok miatt.

Leggyakoribb a panasz ama elvtársak részéről, akik a lapot az egyes állomásokra cimeztetik. Ezeket a lapokat a posta nem a címzetteknek, hanem a hivatali főnöküknek kézbesíti, akik azonban nagyon sok esetben nem adják át a címzettnak.

Felhívjuk a munkástársak figyelmét eme körülményre.

Tegyenek ez irányban megfigyeléseket és minden egyes konkrét esetet hozzanak a kiadóhivatal tudtára.

Mi azután módját kötelességét, meg a főnök urak is átadják a lapot annak, akié.

Veszteségünk. Boros János, a debreceni műhelyben szerencsétlen halállal kimult munkástársunk temetése. folyó hó 18-án ment végbe az összes műhelyi munkások részvétele mellett. A gyász-háznál Jánosi Zoltán ref. pap tartott határos gyászbeszédet, a temetőben pedig Vágó Béla elvtárs mondott szép gyászbeszédet. Örizzük meg emlékét.

MULATSÁGOK.

A sátorlajuhelyi helyicsoport 1907. évi augusztus 4-én a régi „Nyul”-kerthelyiségben monolog, szavalat, tombolajáték, és hangversenyvel egybekötött jótékonycélu, nagyszabásu zárt-körü nyári táncmulatságot rendez. — Belépő-díj: személyjegy 2 kor., családjegy 3 kor. — A tisztá jövedelemnek egy része az özevgy és árván maradt helyi vasutasok felsegélyezésére fog fordíttatni. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — A mulatság kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva.

A hatvani vasúti munkások augusztus hó 4-én, vasárnap, a szolnoki műhelyi dalárda közreműködésével, a Lefébrec-féle kerthelyiségben nyári mulatságot rendez, melynek védnökségét Fenster Alajos főmérnök ur, a hatvani máv. műhely és fűtőház főnöke vállalta el.

A debreceni szervezett munkások folyó évi augusztus hó 3-án, szombaton este 8 órakor, a „Margit”-fürdő dísztermében, műsorrall egybekötött táncmulatságot rendeznek saját könyvtárak alapja javára. Tekintettel a nemes célra, a tagtársak szives támogatását kéri a rendezőség.

A karánsebesi helyicsoport 1907 augusztus hó 4-én este, a „Három Hársfá”-hoz címzett vasuti vendéglőben táncol egybekötött **nyári ünnepélyt** rendez.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége székesfehérvári csoportja 1907. évi július hó 28-án, vasárnap **Balaton—Alga fürdőtelepre a déli vasuti műhely zenekara és a dalárda** szíves közreműködésével különféle tréfás és szórakoztató műsorral egybekötött **társas kirándulást** rendez, melyre a Székesfehérvár és környéke összes vasuti alkalmazottait és becses családjaikat tisztelettel meghívjuk.

Külön vonat! — Alkalmos közlekedés! — Beléti díj nincs!

Résztvenni szándékozók ebbeli óhajukat — a családtagok számának megjelölésével — azonnal jelentsék a bizalmiférfaiknál vagy a csoport helyiségében József-utca 14 (Szűts-vendéglő), a hivatalos órák alatt.

A vigalmi bizottság.

Helyreigazítás. A temesvári helyicsoport mulatságán a felülírt kimentatásban Nitzner urnak tévesen 2 kor. lett kitüntetve felülírt címen. A felülírt összeg 3 kor., amit ezennel helyreigazítunk.

Nyugtázás.

A pécsi helyicsoport július hó 7-én jól sikerült nyári ünnepélyt tartott. Felülírtak: ifj. Scholz Antal 20.—, Számpf Ádám 5.—, Veindorfer János 5.—, Márton N. 5.—, Schmidt János 4.—, D. M. 4.—, Lach Henrik 2.—, Fekete Jenő 2.—, Révai János 2.—, Kropacsek Károly 2.—, Jablonszki Miksa 2.—, Stelvach N. 2.—, Trasser József 1.20, Radó Gyula 1.—, Lunyacssek József 1.—, Wachtler Lajos —.60, Csapó István —.60, Rozgonyi N. —.60, Petrétei Ferenc —.60, Deli Rajmár —.40, Egri Elek —.40, N. N. pártoló —.40, Kiss István —.20 kor.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Eszék. A kéreztett könyv ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Múzeum-körut, vagy az Egyetemi nyomdában szerezhető be.

Ruttkai fűtőház. Loydl János ellen forduljanak panasszal a fűtőházi főnökhöz. Mi a magunk részéről nem hisszük, hogy a csoportvezetőknek is legyen joguk a nekik nem tetsző embereket egy pár napi sétára küldeni.

Nagykanizsa. Jellemző a főnök urra, ha mun-

kásainak megtiltja, hogy panaszkodni menjenek hozzá és ha valaki ezt tenni merészeli, még azt mondja, hogy menjen az utcára koldulni.

A főnök ur nevét megjegyezzük. Egygyel több a rováson.

Erdeklődőknek. A román lapot a pártvezetőség átvette és Lugosról Bndapestre lett áthelyezve a szerkesztőség. Ezért késett a megjelenése pár hétig.

Istvántelek, Szabóné. A mozgalom annyira igénybe veszi minden időnkét, hogy lehetetlen sorsjegyekről felvilágosítást adnunk. Forduljon valamelyik bankházhhoz, ahol megadják a kellő felvilágosítást.

Kiadóhivatali üzenet.

Felkérjük az alant felsorolt tagjainkat, hogy pontos lakcímüket személyesen, vagy a bizalmiférfaik útján azonnal jelentsék be a kiadóhivatalnak, mert a posta a lapot nem kézbesíthette a hiányos cím miatt.

A bizalmiférfaikat különösen felhívjuk, hogy minden lapszámban kísérjék figyelemmel ezen rovatot, a pontos lapkézbesítés megkönnyítése céljából.

Budapestről: Szabó János, Kovács János, Kupa László, Burger Károly, Hirsch Lázár, Tóth Mátyás, Schweinhauer Károly, Sejt György, Engel Mór, Szlavicssek Ferenc, Ventzl Antal, Ponetz Sándor, Szolyák Károly, Nagyobb Sándor, Kulcsár Sándor, Hock János, Halmi István, Andraskó Venczel, Trilold Mihály, Dávid István, Hódossy Lajos, Witay József, Mayer Gyula, Tajti Ferenc, Benős Kálmán, Garlaty Gyula, Sujkos Albert, Sirkovits Sándor, Antal Nándor, Horváth Ferenc, Horváth Mihály, Sepnyevi István, Jónás Mátyás, Bokor Sámuel, Fazekas Lajos, Boda János, Vincze Sándor, Akermann Jakab, Tóth Árpád, Duneztkoch Ferenc, Agárdi Ferenc, Filler János, Bartha József.

Videkről: Beluscsák János, Herglőcz Antal, Vida Pál, Szabó Géza, Németh János, Lenkey Béla, Czibula János, Sztraka András, Grosz Szeverin, Mester János, Rigó Gáspár, Tóth Ignác, Csiki Zsigmond, Szilágyi Péter, Sterle Lajos, Varga Ferenc, Adorján János, Jenei István, Kiss István, Szabó István, Pelcz Mátyás, Káposztás István, Frei János, Kurthy Károly, Vilk Károly, Ménesi István, Gruspán Imre.

CSERE.

Váltóór, Ujvidék mellett, cserélni óhajt budapesti vagy környékbeli váltóórrel.

Asztalos, a gyulafehérvári műhelyből, cserélni óhajt bármelyik műhelybe.

Asztalos, a piski-i műhelyből cserélni óhajt bármelyik műhelybe.

Vasasztorgályos, a nagyvárad műhelyből, cserélne bármely műhelybe, a debreceni kivételével.

Cínek a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

MAGYAR VASUTAS ZSEBNAPTÁR

1908

1908

Ezrével fogyott a „Magyar Vasutas Zsebnaptár” idei évfolyama. Ez készített bennünket arra, hogy a naptárt a jövő évre is kiadjuk. Tartalom, kiállítás tekintetében a naptár felül fogja mulni a tavalyit. És bárha 15—16 ivnyi terjedelemben, képekkel illusztrálva, gazdag tartalommal fog megjelenni, az árát mégis olcsóbbra fogjuk szabni, mint amennyibe a naptár az idén került. Ezt az olcsóbb árat csak az esetben lehet elérni, ha a naptárt minden vasutas megveszi. Ez irányban agitálni és serkenteni már most kötelességévé tesszük minden szervezett vasutasnak. — Vasutasok! Ne vegyetek más naptárt, csak a „Magyar Vasutas Zsebnaptár”-t 1908-ra.

A naptár részére hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal, Demblinszky-utca 6, I. em. 16.

Vasuti munkások országos szövetsége központi irodájának pénzforgalma

BEVÉTEL.

1907 január hó 1-től június hó 30-ig.

KIADÁS.

	kor.	fill.	kor.	fill.		kor.	fill.	kor.	fill.
Pénztári állomány 1907 jan. 1-én			7.247	48	1 Segélyek:				
1 Helyicsoportoktól befolyt 80%			43.084	67	a) rendkívüli segély — — —	2.539	—		
2 Előlegtörlesztésért — — —			205	—	b) jogvédelem — — —	910	—	3.449	—
3 Emlékiratokért — — —			308	08	2 Művelődési célokra:				
4 Egyéb bevétel — — —			25	96	a) lapokért — — —	27.930	58		
					b) oktatásokért — — —	101	04	28.031	62
					3 Szervezési költség:				
					a) utiköltségek — — —	3.999	96		
					b) folyó költségek — — —	478	27	4.478	23
					4 Dologi és személyi költségek:				
					a) házbér — — —	858	—		
					b) távbeszélő — — —	150	—		
					c) nyomdaköltség — — —	503	05		
					d) postaköltség — — —	378	85		
					e) fűtési költség — — —	122	60		
					f) világítási költség — — —	245	46		
					g) személyzetköltség — — —	4.839	40	7.097	36
					5 Előleg helyicsoportoknak — — —	1.570	—	1.570	—
					6 Leltár-beszerzés — — —			37	—
					7 Követelések — — —			1.690	68
					8 Helyicsoportoknak visszatérítés — — —			30	—
					Pénztári állomány 1907 jun. 30.			4.487	30
			50.871	19				50.871	19

Pászthy Károly s. k., titkár.

Kiss Miklós s. k. elnök.

Halbrohr Mór s. k., pénztáros.

A felügyelő választmány nevében:

Bauer Endre f. v. elnök